

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/225/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5818200384
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5818200384.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcu J. O., nar. X.X.XXXX, bytom I., V. W. XXX/XX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Pukajom, so sídlom P. S., Z. K. XXXX, proti žalovanému MetLife Europe designated activity company, so sídlom Lower Hatch Street, On Hatch 20, Dublin, Írsko, konajúca prostredníctvom svojej pobočky MetLife Europe d.a.c., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom Bratislava, Pribinova 10, IČO: 47 257 05, právne zastúpenému advokátom Vladimírom Ivančom, so sídlom O., Z. K. X a JF advokátska kancelária s.r.o., so sídlom tamtiež, IČO: 50 695 541, o zaplatenie 16.500 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 7Csp/13/2018-111 zo dňa 3. decembra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 9.000 eur s úrokom z omeškania 5% ročne od 28.11.2018 do zaplatenia.

Rozsudok okresného súdu **m e n í** vo výroku o náhrade trov prvoinštančného konania tak, že žiada zo strán **n e m á** nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku zastavení konania v časti o zaplatenie 7.500 eur a vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti.

Žalobca **m á** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 50%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 9.000 eur. Uviedol, že nebolo sporné, že žalobca ako poistený so žalovaným uzatvorili poisťovnú zmluvu o životnom poistení, ktorej súčasťou bolo pripoistenie pre prípad úrazu/choroby. Rovnako nebolo sporné, že žalobca v dňoch 1.9.2010 a 6.9.2010 utrpel úraz - podvrtnutie pravého kolena a že mu boli vykonané dve punkcie a následne absolvoval kontroly v chirurgickej ambulancii v dňoch 10. a 22.9.2010 a 6. a 20.10.2010. Ustálil, že žalobca pri uzatváraní poisťovnej zmluvy neinformoval žalovaného pravdivo o svojom zdravotnom stave. Okresný súd však neakceptoval argument žalovaného, že v dôsledku tohto nepravdivého tvrdenia je poisťovná zmluva čiastočne neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Zdôraznil, že Občiansky zákonník rieši situáciu, keď poistený pri uzatvorení poisťovnej zmluvy vedome uvedie nepravdivé údaje.

2. V takom prípade má poisťovateľ viaceré možnosti; podľa § 798 Obč. zák. je oprávnený plnenie z poisťovnej zmluvy primerane znížiť; ďalej podľa § 802 ods. 1 Obč. zák. môže od poisťovnej zmluvy odstúpiť, ak pri pravdivom a úplnom zodpovedaní otázok by poisťovnú zmluvu neuzavrel. Nakoniec, podľa § 802 ods. 2 Obč. zák. ak sa poisťovateľ dozvie až po poisťovnej udalosti, že jej príčinou je skutočnosť, ktorú

pre vedome nepravdivé alebo neúplné odpovede nemohol zistiť pri dojednávaní poistenia a ktorá pre uzavretie poistnej zmluvy bola podstatná, je oprávnený plnenie z poistnej zmluvy odmietnuť.

3. Okresný súd konštatoval, že žalovaný žiadnu z týchto možností pre prípad vedomého uvedenia nepravdivých údajov nevyužil, ale tvrdil, že poistná zmluva je v danej časti neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Súdu však ani nevysvetlil, v čom má spočívať tento rozpor poistnej zmluvy s dobrými mravmi; žalovaný len zdôrazňoval, že má dôvodné podozrenie, že žalobca sa pokúsil od neho vylákať poistné plnenie podvodom. Okresný súd vyslovil, že uplatnenie práva žalobcu na poistné plnenie nie je v rozpore s dobrými mravmi, a to aj napriek uvedeniu nepravdivých údajov o zdravotnom stave pri uzatvorení poistnej zmluvy. Občiansky zákonník totiž takúto situáciu výslovne predpokladá a rieši, preto pokiaľ si žalobca uplatnil právo na poistné plnenie, nemôže byť toto uplatnenie práva v rozpore s dobrými mravmi.

4. V súvislosti s podozrením žalovaného, že žalobca sa podvodným spôsobom pokúsil od neho vylákať poistné plnenie, okresný súd dodal, že žalovaný má možnosť v tomto smere podať na žalobcu trestné oznámenie; no doposiaľ (podľa jeho vyjadrenia na pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok) tak ešte nespravil. Okresný súd zamietol návrhy na vykonanie dokazovania vyžiadaním správ od poisťovní, ktoré poskytujú rovnaký druh poistenia, či si žalobca aj u nich uplatnil poistné plnenie z úrazového poistenia, ako oneskorené, pretože žalovaný ich nenavrhol v rámci odporu proti platobnému rozkazu, hoci mu nič nebránilo, aby tak urobil. Predovšetkým ich ale zamietol z dôvodu nadbytočnosti, pretože ani prípadné zistenie, že žalobca si takéto nároky uplatnil u iných poisťovní, by nezmenilo záver o tom, že uplatnenie jeho práva vo vzťahu k žalovanému nie je v rozpore s dobrými mravmi.

5. Okresný súd uložil žalovanému aj povinnosť zaplatiť úroky z omeškania, ale až od 28.11.2018, keďže vyšetrovanie poistných udalostí bolo ukončené 12.11.2018, a teda posledným dňom (15-dňovej) lehoty na plnenie bol 27.11.2018. Vo vzťahu ku skoršiemu obdobiu žalobu zamietol. Obdobne žalobu zamietol aj ohľadne nákladov spojených s uplatnením pohľadávky (spisanie predžalobnej výzvy a jej odoslanie), keďže predžalobná výzva nie je podmienkou uplatnenia práva na súde. Samostatným výrokom okresný súd na základe čiastočného späťvzťatia žaloby zastavil konanie v časti o zaplatenie 7.500 eur. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že uložil žalovanému povinnosť nahradiť ich žalobcovi v rozsahu 92%, keď vychádzal z rozdielu medzi úspechom žalobcu a úspechom žalovaného v súdnom spore.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal vo výroku o uložení mu povinnosti zaplatiť protistrane 9.000 eur s príslušenstvom odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukazoval na nadštandardné množstvo úrazov pravého kolena žalobcu a vysoký počet chirurgických zákrokov v rozhodnom období (v priebehu cca jedného roka), ako aj celkovo v období rokov 2010 až 2016. Trval na tom, že správanie žalobcu bolo v rozpore s dobrými mravmi; pokiaľ by tento nezamĺčal dôležité informácie o jeho zdravotnom stave, žalobca by poistnú zmluvu s ním neuzavrel, resp. by ju uzavrel s výlukou poistenia pravého kolena. Odvolateľ dával do pozornosti aj podozrenie, že žalobca pri uzatváraní poistenia postupoval v koordinácii s inými osobami poistenými u žalovaného.

7. Namietal nevykonanie dokazovania ohľadne oslovenia iných poisťovní, či taktiež u nich žalovaný uzatváral úrazové poistenia bez uvedenia úplných a pravdivých údajov o zdravotnom stave a následne si uplatňoval nároky na poistné plnenia. Takýto postup žalobcu je - podľa žalovaného - potrebné považovať za rozpor s dobrými mravmi. Nesúhlasil so spôsobom aplikácie zásady koncentrácie konania okresným súdom, ktorý bol v rozpore s jej účelom - zabránením zdržiavaniu konania. Žalovaný označil za „nepochopiteľné“, ak samotný okresný súd potvrdil, že žalobca neinformoval pravdivo o zdravotnom stave a následne odmietol vykonať navrhnuté dôkazy. S odkazom na § 366 písm. c/ a d/ CSP navrhoval vykonanie dokazovania aj v rámci odvolacieho konania; osobitne vo vzťahu k prehľadu úrazov a ošetrení iných osôb poistených u žalovaného, pochádzajúcich z tej istej oblasti (Orava), zastupovaných tým istým právnym zástupcom, ošetrených obdobnými zákrokmi a u tých istých lekárov.

8. Žalovaný nesúhlasil ani s právnymi závermi okresného súdu a odkazoval na neplatnosť právneho úkonu - poistnej zmluvy z hľadiska § 39 Obč. zák. Protiprávnosť konania žalobcu môže mať pritom viaceré dôsledky, vrátane prípadného trestnoprávneho rozmeru v podobe poistného podvodu. Odvolateľ uviedol všeobecné východiská týkajúce sa inštitútu dobrých mravov a možnosti na základe jeho aplikácie nepriznať požadované plnenie. Napokon namietal jej rozhodnutie o trovách konania. Ak okresný súd uzavrel, že lehota na plnenie požadované žalobcom žalovanému plynula až do 27.11.2018, potom bola žaloba podaná predčasne a aj jej čiastočné späťvzťatie je nutné pričítať na ťarchu žalobcovi. To znamená, že pomer úspechu a neúspechu strán v spore nebol správne ustálený.

9. Žalobca žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť. Uviedol, že koncentrácia konania (osobitne dokazovania) v súdnej veci zodpovedala príslušným zákonným ustanoveniam. Zároveň nie je povinnosťou konajúceho súdu vykonať všetky navrhnuté dôkazy; pričom okresný súd primerane zdôvodnil, prečo žalovaným navrhované dokazovanie nevykonával.

10. Vo vzťahu k svojmu zdravotnému stavu pri uzatváraní predmetnej poisťnej zmluvy žalobca konštatoval, že v minulosti sa síce podrobil punkcii kolena, ale tá nezanechala žiadne zdravotné následky. Išlo teda o úplne preliečený úraz. Navyše, sa nepotvrdila príčinná súvislosť medzi predošlými zraneniami, resp. chirurgickými zákrokmi a vznikom posudzovaných poisťných udalostí. Žalobca trval na tom, že dotknutá poisťná zmluva je v celom rozsahu platná. V nadväznosti na návrhy na doplnenie dokazovania v odvolacom konaní dodal, že každý prípad je nutné posudzovať individuálne; súčasne ide o informácie, ktoré boli žalovanému známe už v štádiu konania pred okresným súdom.

11. V následnej reakcii žalovaný len stručne uviedol, že trvá na podanom odvolaní.

12. K dotknutému podaniu sa už žalobca nevyjadril.

13. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu nedotknutým zostal rozsudok okresného súdu v odvolaní nenaťahovaných výrokoch o zastavení konania o zaplatenie 7.500 eur a o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) v preskúmvanej meritornej časti rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a vo vzťahu k trovám prvoinštančného konania zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je konštatované vo výroku tohto rozhodnutia.

14. Odvolateľ prehliada (nie je podstatné, či úmyselne alebo nevedome), že okresný súd nevykonanie ním navrhnutých dôkazov zdôvodnil nielen oneskorenosťou ich označenia/navrhnutia (nedodržaním konzekvencií vyplývajúcej zo zásady koncentrácie konania), ale predovšetkým z dôvodu ich nadbytočnosti. Okresný súd jednoznačne konštatoval, že ani prípadné zistenie uplatnenia si plnenia žalobcom z tých istých poisťných udalostí u iných poisťovní by nezmenilo jeho určujúci záver, že vo vzťahu medzi sporovými stranami sa nejedná o uplatnenie práva žalobcom v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaný toto konštatovanie priamo nenapadá/konkrétne nespochybňuje, iba (hoci z rôznych aspektov) odkazuje na samotný inštitút dobrých mravov.

15. Krajský súd v danej spojitosti uvádza, že len okolnosť uzavretia ďalších poisťných zmlúv s inými poisťovateľmi (dokonca aj na identické poisťné udalosti) a následné uplatnenie nároku z nich nemá žiaden významnejší vplyv na súdnu vec. V každom individuálnom/ jedinečnom prípade poisťnej zmluvy ide o vzťah dvoch zmluvných strán, s konkrétnymi dojednanými zmluvnými právami a povinnosťami, vrátane eventuálnych sankcií postihujúcich nepravdivé, resp. neúplné odpovede poisťovaného subjektu pri uzatváraní daného kontraktu. Navyše, pri životnom/úrazovom poistení, ktoré je vo svojej podstate aj kapitálovým investovaním, neplatí všeobecný zákaz súčasného poistenia tých istých poisťných udalostí u viacerých poisťovateľov. To znamená, že dotknuté (žalovaným navrhované) dokazovanie, bolo/je dokazovaním nadbytočným.

16. V otázke návrhu na doplnenie dokazovania vo vzťahu k iným osobám, ktoré si taktiež za obdobných okolností ako žalobca uplatnili poisťné nároky voči žalovanému, krajský súd konštatuje, že takýto rozsah dokazovania nekorešponduje so zmyslom dokazovania v rámci civilného sporového konania, ako i samotným účelom takéhoto konania. Jednoznačne ide o preverenie podozrenia z trestnej činnosti (a to viacerých osôb, ktoré ani nie sú účastníkmi/stranami v súdnej veci), ktorá právomoc však neprináleží „civilnému“ súdu. Žalobca pritom vôbec nenamietal záver okresného súdu, že trestné oznámenie, ako inštitút smerujúci (práve) k prešetreniu podozrenia z trestnej činnosti, nevyužil.

17. Krajský súd dopĺňa, že všetky relevantné informácie mal žalovaný k dispozícii minimálne v čase začatia konania v súdnej veci - 23.2.2018, keďže ide o úrazy a zákroky, ku ktorým malo dôjsť v období od 12.5.2015 do 12.1.2017. Zároveň z pohľadu posudzovaného sporu medzi žalobcom a žalovaným bez ďalšieho nemajú okolnosti týkajúce sa právnych vzťahov od žalobcu odlišných osôb bezprostrednejší význam. Nadväzne (bez ohľadu na včasnú a tým v zmysle § 366 CSP prípustnosť takéhoto dokazovania; ktorá sa javí viac ako problematická) nebol dôvod dopĺňať dokazovanie v štádiu konania pred odvolacou inštanciou.

18. Dobré mravy ako všeobecne akceptované (morálne) pravidlá správania neexistujú mimo rámec pravidiel kodifikovaných, t.j. pravidiel správania definovaných v konkrétnych právnych normách. Naopak, značná časť spoločenských pravidiel v určitom období ustálených ako komplex dobrých mravov, má svoje priame vyjadrenie v právnej úprave. To znamená, že identické pravidlo správania môže byť súčasťou morálnych imperatívov (dobrých mravov) a súčasne vyplývať z právnych noriem. Inštitút dobrých mravov tak prioritne dopadá na tie situácie, ktoré nie sú právne normované a ich posúdenie si vyžaduje - spravidla popri využití analógie - aj zohľadnenie všeobecne akceptovateľných morálnych princípov.

19. Okresný súd náležite vychádzal z toho, že dôsledky neuvedenia pravdivých, resp. úplných odpovedí pri uzatváraní poisťovnej zmluvy nielenže zákon priamo predpokladá, ale definuje i následky (dokonca v niekoľkých variáciách), ktoré sú s neúplnými/nepravdivými odpoveďami spojené. Žalovaný (ako poisťovateľ) disponoval viacerými možnosťami zákonom upravenej reakcie na nespĺnenie, resp. nedostatočné splnenie informačnej povinnosti žalobcom. Žalovaný pritom ani v odvolaní nespochybňuje záver okresného súdu, že žiadnu z dotknutých možností nevyužil. Je potrebné zdôrazniť, že zákon uvedenie nepravdivých, či neúplných údajov o zdravotnom stave poisťovaného subjektu nesankcionuje neplatnosťou (časťou) poisťovnej zmluvy. Ak zákonodarca presne definuje dôsledky porušenia určitej povinnosti (v tomto prípade neúplného informovania o zdravotnom stave), bolo by odporujúce samotnej podstate právnej regulácie, aby toto porušenie (napríklad i prostredníctvom ne/súladu s dobrými mravmi) malo súčasne viesť k „zneplatneniu“ predmetného právneho úkonu.

20. Pripustenie takéhoto výkladu by (ad absurdum) znamenalo, že ak niektorý subjekt zmluvného vzťahu poruší svoje zákonné povinnosti, potom koná v rozpore s dobrými mravmi, a preto predmetný právny úkon (ktorého súčasťou je porušená povinnosť) sa stáva neplatným. Inými slovami, právne úkony by boli platné, len pokiaľ niektorá zo strán neporuší jej povinnosti vymedzené príslušnou právnou úpravou. Neudržateľnosť takéhoto prístupu je viac ako zrejmá. Odvolací súd v danej spojitosti úmyselne použil určitú mieru zveličenia, argumentácia odvolateľa totiž v konečnom dôsledku smeruje presne k popísanému spôsobu použitia interpretačného pravidla súladu s dobrými mravmi.

21. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalovaným, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v preskúmvanej meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

22. Naproti tomu je dôvodným odvolanie žalovaného v časti o nároku na náhradu trov (prvoinštančného) konania. Ak okresný súd ustálil (vzhľadom na nepodanie odvolania žalobcom aktuálne už právoplatne), že žalovaný mal podľa poisťovnej zmluvy plniť až v období od 12.11.2018 do 27.11.2018, potom je zrejmé, že žaloba podaná dňa 23.2.2018 bola predčasnou. Pokiaľ by okresný súd rozhodoval bezprostredne v danom okamihu, musel by žalobu v celom rozsahu zamietnuť, keďže žalovanému (hmotnoprávna) povinnosť plniť z poisťovnej zmluvy v tam čase ešte nevznikla. V daných súvislostiach je nadväzne nutné posúdiť i procesné zavinenie za (čiastočné) zastavenie konania o zaplatenie 7.500 eur.

23. V čiastočnom späťvzťahu žaloby žalobca potvrdzuje, že suma 7.500 eur mu bola žalovaným uhradená 23.11.2018 a dotknutý dispozitívny procesný úkon žalobca vykonal dňa 27.11.2018; t.j. ešte v rámci vyššie vymedzenej lehoty na plnenie. Z daného titulu stranou, ktorá procesne zavinila čiastočne zastavenie konania, je žalobca, čo z hľadiska vyhodnotenia celkovej miery úspechu strán v spore možno chápať ako jeho neúspech.

24. Po zohľadnení neúspechu (v dôsledku nepodania odvolania žalobcom aktuálne už právoplatne ustáleného) tak v otázke úroku z omeškania (navyše v období od 1.1.2018 do 27.11.2018 zo sumy 16.500 eur, t.j. 755 eur), ako i v otázke nákladov spojených s uplatnením pohľadávky (331,08 eur) vzájomný pomer úspechu a neúspechu sporových strán je tak zrovnateľný, že podmieňuje aplikáciu „druhej časti“ § 255 ods. 2 CSP. To znamená, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného konania. Len na okraj krajský súd dodáva, že prihliadnutie i na výšku príslušenstva pri posudzovaní miery úspechu sporových strán vyplýva z ustálenej súdnej praxe; bližšie napríklad rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 34/2005.

25. V odvolacom konaní mal odvolateľ - žalovaný úspech len pokiaľ ide o trovy konania, vo vzťahu k veci samej nebol úspešný ani čiastočne. Významu meritórneho rozhodnutia a významu rozhodnutia o trovách konania v konkrétnostiach súdenej veci zodpovedá pomer 3:1. To znamená, že žalovaný bol neúspešný (a naopak, žalobca úspešný) v rozsahu 75% a úspešný (a naopak, žalobca neúspešný)

v rozsahu 25%. Uvedené predstavuje v úhrne čistý úspech žalobcu v rozsahu 50%, v ktorej miere je žalovaný povinný nahradiť trovy odvolacieho konania žalobcovi.

26. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.